

ΞΕΦΟΡΤΩΘΕΙΤΕ ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΚΑΠ!

Μία νέα ΚΑΠ για δίκαιο, βιώσιμο και ανθεκτικό ευρωπαϊκό αγροδιατροφικό σύστημα

©Jean-Luc Bertini/Greenpeace

Η Greenpeace είναι μία ανεξάρτητη διεθνής οργάνωση που με τις εκστρατείες της αναλαμβάνει δράση για να αλλάξει νοοτροπίες και συμπεριφορές, να προστατέψει το περιβάλλον και να προωθήσει την ειρήνη.

Απρίλιος 2020

GREENPEACE

ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΑΡΧΗ ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Τα προβλήματα του αγροδιατροφικού συστήματος διεθνώς δεν είναι ούτε καινούρια ούτε άγνωστα. Ελεγχόμενο από λίγες μεγάλες εταιρείες, οδηγεί στην καταστροφή των φυσικών οικοσυστημάτων και συμβάλλει σημαντικά στην κατάρρευση του κλίματος. Ταυτόχρονα, είναι άδικο: δεν εγγυάται δίκαιες τιμές και ασφαλείς θέσεις εργασίας για τους περισσότερους παραγωγούς, οδηγώντας πολλούς από αυτούς στην χρεωκοπία. Ούτε όμως προσφέρει την τροφή που χρειαζόμαστε για το παρόν και το μέλλον: λιγότερο κρέας και γαλακτοκομικά, περισσότερα όσπρια και λαχανικά εποχής, παραγμένα με δίκαιους και βιώσιμους τρόπους και σε προσιτές τιμές για τους καταναλωτές.

Παρά τις εκτεταμένες [έρευνες που αποδεικνύουν](#) τις αποτυχίες του αγροδιατροφικού συστήματος, οι Ευρωπαίοι πολιτικοί συνεχίζουν να το στηρίζουν. Η πανδημία COVID-19 όμως φέρνει ξανά στην επιφάνεια τις αδυναμίες, αδικίες και ελλείψεις αυτού του συστήματος και αναδεικνύει ακόμα περισσότερο την ανάγκη για άμεση στροφή σε νέο βιώσιμο και δίκαιο σύστημα παραγωγής τροφής.

Καθώς οι πολιτικοί αγωνίζονται να ανταποκριθούν στην κρίση και να συγκεντρώσουν κονδύλια για την ανάκαμψη, οι προσπάθειες πρέπει να επικεντρωθούν στη δημιουργία του αγροδιατροφικού συστήματος για το μέλλον και όχι στη διατήρηση ενός συστήματος που ανήκει στο παρελθόν. Το 1/3 του προϋπολογισμού της Ε.Ε. χρησιμοποιείται για τη διατήρηση του παρόντος συστήματος με αγροτικές επιχορηγήσεις από την **Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ)**. Αυτά τα δημόσια κονδύλια καθορίζουν το είδος του αγροδιατροφικού συστήματος που έχουμε. Πρέπει επομένως από εδώ και στο εξής να στηρίξουν ένα σύστημα που θα έχει οφέλη για τους πολίτες και το περιβάλλον.

Πρέπει να αλλάξουμε την ΚΑΠ και να κάνουμε μία νέα αρχή για να δημιουργήσουμε ένα πραγματικά δίκαιο και βιώσιμο αγροδιατροφικό σύστημα στην Ευρώπη, επαναδιατυπώνοντας τους κανόνες διανομής για τα δισεκατομμύρια ευρώ δημόσιας χρηματοδότησης για τη γεωργία.

Τα πρώτα βήματα για ένα πιο δίκαιο, βιώσιμο και ανθεκτικό ευρωπαϊκό αγροδιατροφικό σύστημα είναι:

1. **Δημόσια κονδύλια για τους αγρότες, όχι για τα στρέμματα**
2. **Παραγωγή τροφής για τους ανθρώπους, όχι για την κτηνοτροφία**
3. **Περισσότερα λαχανικά, καλύτερη υγεία**
4. **Χρηματοδότηση της παραγωγής τροφής – όχι των καυσίμων και του διεθνοποιημένου εμπορίου**

1. ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ, ΟΧΙ ΓΙΑ ΤΑ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ

Τα ευρωπαϊκά δημόσια κονδύλια ενισχύουν την ανισότητα, αφού κάνουν τα μεγάλα βιομηχανοποιημένα αγροκτήματα ακόμη πλουσιότερα, ενώ οι μικροί παραγωγοί που δεν εφαρμόζουν βιομηχανοποιημένες μεθόδους δεν υποστηρίζονται. [Το 1% των μεγαλύτερων ευρωπαϊκών αγροκτημάτων](#) λαμβάνει το 1/3 της συνολικής χρηματοδότησης της ΚΑΠ. Με άλλα λόγια, το 10% του συνολικού ευρωπαϊκού προϋπολογισμού καταλήγει σε μόλις 130.000 μεγάλους ιδιοκτήτες γης. Το δημόσιο σύστημα πληρωμών βασίζεται κυρίως στα στρέμματα που διαθέτει (ή νοικιάζει) ένας «παραγωγός» αντί να βασίζεται στο είδος της παραγωγής του, τις μεθόδους που εφαρμόζει και τον τρόπο συντήρησης της γης του.

Αυτό το σύστημα μετέτρεψε την ιδιοκτησία γης σε μεγάλη επιχειρηματική δραστηριότητα που αποτελεί πρόσφορο έδαφος για [διαφθορά, ολιγάρχες](#), μέχρι και την [μαφία](#), που κερδοφορούν με δημόσια χρήματα. [Εκατομμύρια μικροί παραγωγοί έχουν εξαφανιστεί](#) τα τελευταία χρόνια επειδή τους παραγκώνισαν τα γιγαντιαία αγροκτήματα, που λαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της δημόσιας οικονομικής υποστήριξης και σπρώχνουν προς τα κάτω τις τιμές της αγοράς.

Εάν δεν υπάρξει μία ταχεία στροφή στις προτεραιότητες των δημόσιων πολιτικών, η κρίση COVID-19 απλώς θα επιδεινώσει την κατάσταση πολλών ευάλωτων παραγωγών.

©Theophile Trossat/Greenpeace

Η αγροτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να αναθεωρηθεί ριζικά ώστε τα χρήματα που καταβάλλονται να υποστηρίζουν αγρότες και τοπικές κοινότητες, και όχι να ενισχύουν στα τυφλά τις εκτάσεις των οικονομικά ισχυρών μεγάλων γαιοκτημόνων.

**ΖΗΤΑΜΕ ΝΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΟΥΝ ΟΙ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΒΑΣΙΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ
και να παρέχεται δημόσια στήριξη με βάση τα περιβαλλοντικά
και κοινωνικά οφέλη που προσφέρουν τα αγροκτήματα.**

2. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΡΟΦΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ, ΟΧΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις που χρειαζόμαστε για την παραγωγή υγιούς και ασφαλούς τροφής θα ήταν πολύ λιγότερες εάν αυτές χρησιμοποιούνταν για την καλλιέργεια τροφής για ανθρώπινη κατανάλωση αντί για ζωοτροφή.

Αν χρησιμοποιούσαμε περισσότερη γη για καλλιέργεια τροφής που προορίζεται για τους ανθρώπους αντί για ζωοτροφή, θα χρειαζόμασταν συνολικά πολύ λιγότερη γη για καλλιέργειες. Σήμερα, στην Ευρωπαϊκή Ένωση το [71% της συνολικής αγροτικής έκτασης](#) χρησιμοποιείται για την παραγωγή ζωοτροφής. Παρ' όλα αυτά, η εντατική, βιομηχανική παραγωγή κρέατος, γαλακτοκομικών και αυγών ακόμη βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην εισαγωγή ζωοτροφής όπως η σόγια, κάτι που απαιτεί ακόμα περισσότερη γη εκτός των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και η οποία γη ανέρχεται σε έκταση τόση όση [καταλαμβάνουν η Αυστρία και το Βέλγιο μαζί](#).

Αυτό το σύστημα κάνει τους παραγωγούς να εξαρτώνται από τους μεγάλους διαχειριστές της αγοράς όπως τους εμπόρους ζωοτροφής και τις εταιρείες αγροχημικών, και επομένως καθιστά τους παραγωγούς ευάλωτους σε οποιαδήποτε διαταραχή του εμπορίου. Την ίδια στιγμή, στην Ευρωπαϊκή Ένωση παράγονται όλο και περισσότερα γαλακτοκομικά και κρέας που προορίζονται αποκλειστικά για εξαγωγή. Όπως έχουν ήδη δείξει παλαιότερες [διαμαρτυρίες παραγωγών](#), αυτός ο κλάδος βρισκόταν ήδη σε κρίση πριν την πανδημία Covid-19.

Η καλλιέργεια ζωοτροφής αποτελεί την κύρια αιτία αποδάσωσης και καταστροφής οικοσυστημάτων, κάτι που σε συνδυασμό με την επέκταση της γεωργίας, την εντατική βιομηχανική κτηνοτροφία και την εκμετάλλευση των άγριων ειδών δημιουργεί το ['κατάλληλο υπόβαθρο'](#) για την εξάπλωση ασθενειών όπως η COVID-19 από την άγρια ζωή στους ανθρώπους.

Περισσότερο από ποτέ, η αγροτική παραγωγή της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να απομακρυνθεί από το μοντέλο εντατικής βιομηχανικής κτηνοτροφίας, να παράγει περισσότερα λαχανικά, όσπρια και φρούτα, να εξασφαλίζει πιο υγιεινή τροφή για ανθρώπινη κατανάλωση και μεγαλύτερο αριθμό ποιοτικών θέσεων εργασίας στον αγροτικό τομέα. Η Greenpeace [έχει ήδη ζητήσει να σταματήσουν](#) οι δημόσιες επιδοτήσεις στις βιομηχανικές φάρμες. Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να βάλει ένα ανώτατο όριο στον αριθμό εκτρεφόμενων ζώων ανά στρέμμα ως προϋπόθεση για τη λήψη επιδοτήσεων – οι βιομηχανικές φάρμες με μεγάλο αριθμό ζώων σε πολύ μικρή έκταση δεν θα έπρεπε να λαμβάνουν δημόσια κονδύλια.

Οστόσο χρειάζονται περαιτέρω βήματα. **Επιπλέον των επιδοτήσεων για την παραγωγή τους, ολοένα μεγαλύτερα ποσά δημοσίου χρήματος διατίθενται και για την αγορά κρέατος και γαλακτοκομικών, που παράγονται και καταναλώνονται σε υπερβολικές ποσότητες.** Αντί το δημόσιο χρήμα να ξοδεύεται σε αυτή την κατεύθυνση σε εποχές κρίσης, το πρόβλημα πρέπει να αντιμετωπιστεί στη ρίζα του.

Πρέπει να περιορίσουμε την παραγωγή κρέατος και γαλακτοκομικών στην ΕΕ με βάση υγιή και βιώσιμα επίπεδα κατανάλωσης και εξασφαλίζοντας ισορροπημένη τοπική ανάπτυξη.

Η δημόσια χρηματοδότηση πρέπει να **ενθαρρύνει τους παραγωγούς να μειώσουν τον αριθμό των εκτρεφόμενων ζώων και να τους ανταμείβει για αυτό.**

3. ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΛΑΧΑΝΙΚΑ, ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΥΓΕΙΑ

Σε εποχές κοινωνικής και οικονομικής αστάθειας, είναι ακόμα πιο σημαντικό η υγιεινή και βιώσιμη τροφή που βασίζεται σε όσπρια, φρούτα και λαχανικά εποχής να είναι ευρέως διαθέσιμη και οικονομικά προσιτή. Το ισχύον σύστημα δημόσιων επιδοτήσεων όμως έχει αποτύχει να απομακρύνει την ευρωπαϊκή γεωργία από την παραγωγή τροφής που βλάπτει τόσο την υγεία μας όσο και το περιβάλλον μας. Με αυτόν τον τρόπο έχει συμβάλει στο να γίνει αυτή η τροφή μία πιο «εύκολη» επιλογή σε σχέση με την τροφή που είναι υγιεινή και έχει παραχθεί με βιώσιμες μεθόδους.

Ενώ ο κάθε άνθρωπος ξεχωριστά κάνει τις δικές του διατροφικές επιλογές, αυτές σε μεγάλο βαθμό διαμορφώνονται και καθοδηγούνται από το κοινωνικό, πολιτισμικό και εμπορικό περιβάλλον μέσα στο οποίο γίνονται.

Οι διατροφικές αλλαγές που χρειαζόμαστε για να προστατέψουμε τη δημόσια υγεία και τη φύση πρέπει να έχουν δημόσια στήριξη μέσα από τη στροφή των επιδοτήσεων, τη μείωση των φόρων σε φρούτα και λαχανικά και την άρση των φορολογικών ελαφρύνσεων που ενθαρρύνουν ανθυγιεινά καταναλωτικά πρότυπα.

Οι διατροφικές αλλαγές που χρειαζόμαστε για να προστατέψουμε τη δημόσια υγεία και τη φύση πρέπει να έχουν δημόσια στήριξη μέσα από τη στροφή των επιδοτήσεων, τη μείωση των φόρων σε φρούτα και λαχανικά και την άρση των φορολογικών ελαφρύνσεων που ενθαρρύνουν ανθυγιεινά καταναλωτικά πρότυπα.

Ως ένα αρχικό βήμα με ξεκάθαρη πολιτική κατεύθυνση, καλούμε την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις κυβερνήσεις των κρατών μελών **να θέσουν στόχους για τη μείωση της υπερκατανάλωσης κρέατος και γαλακτοκομικών τουλάχιστον κατά 70% ως το 2030 και 80% ως το 2050** συγκριτικά με τα σημερινά επίπεδα.

©Peter Caton/Greenpeace

4. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΡΟΦΗΣ, ΟΧΙ ΤΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Οι ιδιαίτερα παγκοσμιοποιημένες αλυσίδες τροφίμων και βασικών προϊόντων αντιμετωπίζουν δυσκολίες με την κρίση Covid-19. Αντί για περαιτέρω επένδυση σε παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού μαζικά παραγόμενων τροφίμων, πρέπει να επαναξιολογήσουμε τι είναι σημαντικό για το παρόν και το μέλλον της τροφής μας και να αρχίσουμε να στρεφόμαστε σε τοπικά, βιώσιμα, διαφοροποιημένα και ανθεκτικά συστήματα παραγωγής τροφής με περιβαλλοντικά ασφαλείς μεθόδους. Η Ευρώπη είναι ήδη ανάμεσα στους κορυφαίους εξαγωγείς [γαλακτοκομικών](#) και κάποιων [προϊόντων κρέατος](#), κάποιες φορές με [ολέθριες συνέπειες](#) στις τοπικές οικονομίες των χωρών εισαγωγής.

Επίσης επεκτείνεται η αγροτική γη σε όλον τον πλανήτη για καλλιέργειες που προορίζονται για παραγωγή καυσίμων αντί τροφής. Σχεδόν το σύνολο των βιοκαυσίμων στην Ευρώπη παράγεται από επισιτιστικές καλλιέργειες, ενώ [περισσότερο από το μισό φοινικέλαιο](#) που εισάγεται στην Ευρώπη χρησιμοποιείται επίσης για την παραγωγή καυσίμων. Υπολογίζοντας την αποδάσωση που προκαλείται από την αυξανόμενη ζήτηση γης για αυτές τις καλλιέργειες, οι εκπομπές του βιοντίζελ που παράγεται από [φοινικέλαιο ή σογιέλαιο μπορεί να είναι 2-3 φορές υψηλότερες](#) από τις εκπομπές του συμβατικού ντίζελ.

Ζητάμε ένα αγροδιατροφικό σύστημα που δεν βασίζεται στην ανεξέλεγκτη εντατικοποίηση της παραγωγής αλλά στη στοχευμένη παραγωγή καλύτερης τροφής για όλους τους ανθρώπους. **Αυτό απαιτεί την ανακατεύθυνση των δημόσιων επιδοτήσεων από τη σπατάλη των επισιτιστικών καλλιεργειών για την παραγωγή καυσίμων.**

Συγκεκριμένα, χρειάζονται νέα μέτρα για την **ΑΡΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ** που καταναλώνονται σε υπερβολικές ποσότητες, ιδιαίτερα στο βιομηχανικό κρέας και τα γαλακτοκομικά.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η απάντηση στις συνεχιζόμενες κρίσεις πρέπει να αντιμετωπίζει τα βαθύτερα ζητήματα που καθιστούν το σημερινό αγροδιατροφικό σύστημα μη βιώσιμο και ευάλωτο – όχι μόνο να θεραπεύει τα συμπτώματα. Τώρα είναι η στιγμή για τολμηρές αποφάσεις ώστε να αρχίσει η αναγκαία μετάβαση στο αγροδιατροφικό μοντέλο του μέλλοντος. Τα δημόσια χρήματα που δαπανώνται για την ανάκαμψη από την κρίση Covid-19 και εφεξής πρέπει να δημιουργήσουν ένα πιο ανθεκτικό, διαφοροποιημένο και βιώσιμο διατροφικό σύστημα που παρέχει πιο υγιεινή τροφή και πιο ασφαλές περιβάλλον και κλίμα, καθώς και δίκαιο εισόδημα και ποιοτικές θέσεις εργασίας στον αγροδιατροφικό τομέα.